ECLI:LV:AT:2019:0611.A420271118.6.L
Nr. A420271118, SKA-1265/2019
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2019.gada 11.jūnijā

Tiesa šādā sastāvā: senatori Līvija Slica, Dace Mita, Normunds Salenieks

rakstveida procesā izskatīja pieteicējas LTD „TTSON" blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 5.aprīļa lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība administratīvajā lietā.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Optimodals Baltija" (turpmāk – trešā persona) 2018.gada 14.martā vērsās Ārlietu ministrijas Stratēģiskas nozīmes preču kontroles komitejā (turpmāk – komiteja) ar pieprasījumu stratēģiskas nozīmes preču tranzīta licences (turpmāk – licence) saņemšanai pieteicējai LTD „TTSON" piederošo dīzeļdzinēju TBD620V16 un TBD620V12 (kopā 4 gab.) (turpmāk – preces) nosūtīšanai Krievijas gala saņēmējam. 2018.gada 19.aprīlī trešā persona vērsās komitejā, lūdzot atsaukt izteikto licences pieprasījumu.

Komiteja 2018.gada 9.maijā pieņēma lēmumu Nr. 67-11854 (turpmāk – 2018.gada 9.maija lēmums), ar kuru tostarp atteica izsniegt licenci trešajai personai preču nosūtīšanai Krievijas gala saņēmējam.

[2] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, lūdzot atzīt komitejas lēmumu par prettiesisku. Papildus pieteicēja tiesas sēdē lūdza tiesu konstatēt, ka preces nav uzskatāmas par stratēģiskās nozīmes precēm un tām nav nepieciešama licence.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2019.gada 5.aprīļa lēmumu izbeidza tiesvedību administratīvajā lietā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Komitejai bija jāpieņem lēmums par administratīvās lietas izbeigšanu, ņemot vērā, ka trešā persona atsauca licences iesniegumu. Speciālās tiesību normas nereglamentē komitejas rīcību gadījumos, kad persona atsauc savu iesniegumu par stratēģiskas nozīmes preču licences izsniegšanu, tādējādi piemērojamas vispārējās tiesību normas, kas ietvertas Administratīvā procesa likumā.

Taču komitejas 2018.gada 9.maija lēmums pēc būtības ir pielīdzināms lēmumam par administratīvās lietas izbeigšanu, kas pieteicējai nerada ne tiesiskas, ne faktiskas sekas. Līdz ar to tas nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.

[3.2] Komitejas 2018.gada 9.maija lēmums nekādu aizskārumu pieteicējai nākotnē nerada, proti, tas nerada ne faktiskus, ne tiesiskus šķēršļus pieteicējai vērsties komitejā ar lūgumu izsniegt tai tranzīta un eksporta licenci.

[3.3] Pieteicējas norādītie mantiskie zaudējumi ir radušies saistībā ar Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes Rīgas muitas kontroles punktu daļas 2018.gada 22.maija lēmumu Nr. F07/BU-003760 (turpmāk – 2018.gada 22.maija lēmums), nevis ar komitejas 2018.gada 9.maija lēmumu, jo preces konfiscētas, pamatojoties tieši uz 2018.gada 22.maija lēmumu, kas nav pieņemts, pamatojoties uz 2018.gada 9.maija lēmumu.

[3.4] Jautājums par to, vai preces ir uzskatāmas par stratēģiskās nozīmes precēm, vērtējams saistībā ar Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.maija lēmumu, nevis ar komitejas 2018.gada 9.maija lēmumu.

[4] Pieteicēja par Administratīvās rajona tiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību. Tajā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Pieteicējas ieskatā konkrētajām precēm, lai tās varētu tiesiski pārvietot, licence nav izsniedzama, jo tām nav konstatējams stratēģiskās nozīmes raksturs.

Komiteja vēl pirms 2018.gada 9.maija lēmuma pieņemšanas jautājumu par preču atbilstību stratēģiskās nozīmes preču statusam un licences nepieciešamību bija izvērtējusi pēc būtības, līdz ar to par komitejas nostāju konkrētajā jautājumā nav šaubu, ko pierāda komitejas sniegtie atzinumi Valsts ieņēmumu dienestam, kas bijuši par pamatu 2018.gada 22.maija lēmumam. Attiecīgi komitejas sniegtie atzinumi Valsts ieņēmumu dienestam radījuši pieteicējai materiālus zaudējumus un interešu būtisku aizskārumu, jo preču piegādes saistību izpilde vairs nav iespējama.

[4.2] Tiesa, atsakoties vērtēt jautājumu par juridiskā fakta konstatēšanu, nav ņēmusi vērā un nav analizējusi apstākļus par to, ka faktiskās nelabvēlīgās sekas pieteicējai bija iestājušās pirms 2018.gada 9.maija lēmuma pieņemšanas.

[4.3] Tiesa nepareizi secinājusi, ka tikai gadījumā, ja komiteja 2018.gada 9.maija lēmumā būtu izvērtējusi jautājumu pēc būtības, pieteicēja varētu 2018.gada 9.maija lēmumu apstrīdēt tiesā un tikai tad varētu vērtēt, vai precei vispār bija nepieciešams pieprasīt un saņemt attiecīgu licenci.

[4.4] Tiesa nav ņēmusi vērā apstākli, ka pieteicējai administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros par pieteicējai nelabvēlīgiem komitejas atzinumiem netiek dota iespēja izteikties, aizstāvēt savu viedokli un realizēt savas tiesiskās intereses, jo pieteicējai netiek atzītas tiesības administratīvā pārkāpuma lietā būt par cietušo, kas liedz apstrīdēt administratīvā pārkāpuma lietu pēc būtības.

[5] Ārlietu ministrija paskaidrojumā par blakus sūdzību norādījusi, ka piekrīt pārsūdzētajam tiesas lēmumam un ka blakus sūdzība ir nepamatota.

Motīvu daļa

[6] Komiteja ar 2018.gada 9.maija lēmumu trešajai personai atteica izsniegt licenci preces nosūtīšanai Krievijas gala saņēmējam. Savukārt pieteicējas manta tika konfiscēta ar Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.maija lēmumu, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa

201.[10]panta ceturto daļu.

Ņemot vērā trešās personas licences izsniegšanas iesnieguma atsaukumu, 2018.gada 9.maija lēmumā nav ietverts izvērtējums par to, vai preces uzskatāmas par stratēģiskās nozīmes precēm. Taču Valsts ieņēmumu dienests ir vērtējis, vai preces ir uzskatāmas par stratēģiskās nozīmes precēm, norādot, ka atbilstoši Ārlietu ministrijas sniegtajai informācijai preces ir iekļautas Eiropas Savienības Kopējā militāro preču saraksta sadaļā ML9.a.1 „Kuģi un to sastāvdaļas (virsūdens un zemūdens), kas īpaši izstrādāti vai pielāgoti militārajam lietojumam, neatkarīgi no to remontdarbu vai ekspluatācijas stāvokļa un tā, vai tiem ir uzstādītas ieroču nogādes sistēmas vai bruņas". Līdz ar to preces atbilstoši Stratēģiskās nozīmes preču aprites likuma 1.panta 1.punktam un 3.panta otrajai daļai ir uzskatāmas par stratēģiskās nozīmes precēm, un preču eksporta, importa vai tranzīta sūtījumam ir nepieciešama komitejas izsniegta stratēģiskās nozīmes preču licence. Ņemot vērā konkrēto izvērtējumu un apstākli, ka trešā persona licenci Valsts ieņēmumu dienestam neuzrādīja, tika pieņemts lēmums preces konfiscēt.

Administratīvā rajona tiesa, izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, ir nonākusi pie pareiza secinājuma, ka komitejas 2018.gada 9.maija lēmums pieteicējai neradīja ne tiesiskas, ne faktiskas sekas un pieteicējai mantiskie zaudējumi ir nodarīti ar Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.maija lēmumu. Tāpat norādāms, ka ar Ārlietu ministrijas atzinumiem vai vēstulēm, kas sniegti Valsts ieņēmumu dienestam, pieteicējai nav nodarīti mantiskie zaudējumi, jo preces ir konfiscētas ar Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.maija lēmumu.

Tādējādi arī jautājums par to, vai preces ir uzskatāmas par stratēģiskās nozīmes precēm, ir vērtējams administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros, nevis izskatāmās lietas ietvaros, jo komiteja 2018.gada 9.maija lēmumā šo jautājumu pēc būtības nevērtēja.

Papildus norādāms, ka faktiskās nelabvēlīgās sekas, kas pieteicējai bija iestājušās pirms 2018.gada 9.maija lēmuma pieņemšanas, ir radušās saistībā ar Valsts ieņēmuma dienesta darbībām, jo 2018.gada 26.februārī ar mantu un dokumentu izņemšanas protokoliem administratīvā pārkāpuma lietā preces tika izņemtas. Tādējādi arī pieteicējai radušās nelabvēlīgās sekas nebija vērtējamas izskatāmās lietas ietvaros.

[7] Pieteicējas blakus sūdzībā norādītais arguments, ka pieteicējai nav iespēju īstenot savas tiesiskās intereses administratīvā pārkāpuma lietā, nav pamatots.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 262.[2]pantu, ja procesuālo darbību rezultātā ir nepamatoti ierobežotas vai atņemtas īpašnieka vai likumīgā valdītāja tiesības rīkoties ar mantu un ja šis īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav administratīvā pārkāpuma izdarītājs, šīs mantas īpašniekam vai likumīgajam valdītājam (aizskartais mantas īpašnieks) personiski vai ar pārstāvja starpniecību ir tiesības iesniegt pieteikumus vai sūdzības par amatpersonu rīcību vai lēmumiem attiecībā uz mantu. Pamatojoties uz konkrēto tiesību normu, pieteicējai ir iespēja aizstāvēt savas tiesiskās intereses administratīvā pārkāpuma lietā kā aizskartajam mantas īpašniekam, nevis kā cietušajam.

Senāts jau iepriekš ir paudis atziņu, ka likumdevējs ir tieši noregulējis, kādā kārtībā administratīvā pārkāpuma lietā mantas īpašnieks var aizsargāt savas tiesības un tiesiskās intereses. Šī persona var vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā, tas ir, tiesā, kurai ir pakļauta izskatīšanai administratīvā pārkāpuma lieta. Tas nozīmē, ka šīs kategorijas lietas (administratīvo pārkāpumu lietas) un to ietvaros pieņemtu lēmumu tiesiskuma kontrole nav pakļauta administratīvajai tiesai (*Senāta 2016.gada 28.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-709/2016 9.punkts; Senāta 2018.gada 29.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1438/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1029.SKA143818.4.L) 7.punkts*).

[8] Ņemot vērā minēto, Administratīvās rajona tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet pieteicējas blakus sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Senāts

nolēma

atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 5.aprīļa lēmumu, bet LTD „TTSON" blakus sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

L. Slica D. Mita N. Salenieks